

5 SPÔSOBOV, AKO DOSIAHNUŤ SPOLUPRÁČU DIEŤAŤA

Rodičia veľakrát denne deťom niečo prikazujú alebo zakazujú. Väčšinou ide o situácie, kedy je pre rodičov dôležité niečo, čo je deťom úplne jedno. V takých prípadoch je naozaj veľkým umením komunikovať svoje požiadavky tak, aby ich dieťa rešpektovalo a spolupracovalo.

Pri staraní sa o dieťa rodičia používajú rôzne prístupy. Niektorí majú prísne požiadavky a vyžadujú plnenie príkazov v „tej sekunde“, iní sú benevolentnejší a nechajú na dieťati, nech „to urobí, keď bude samé chcieť.“ Niektorí hľadajú literatúru s výchovnými odporúčaniami, iní posúvajú ďalej výchovný štýl, aký zažili oni, keď boli malé deti.

Uvedieme teraz niekoľko bežných príkladov, ktoré používame každý deň pri komunikácii s deťmi, a ktoré namiesto toho, aby podporovali spoluprácu dieťaťa, vyvolávajú v ňom skôr vzdor, pocity viny alebo neschopnosti. Sú to napríklad:

Obviňujúci prístup: *Prečo to stále robíš? Nevieš to urobiť poriadne? Koľkokrát som ti povedal, a stále to nevieš!*

Nadávanie: *To ako vyzerá tvoja izba, ty si nechutný! Nikto nie je taký hrozný ako ty!*

Vyhrážky: *Ešte raz to urob, tak si ma nepraj! Skús to ešte raz, tak uvidíš!*

Rozkazovanie: *Okamžite to urob! Obleč si sveter!*

Prednášky, moralizujúci prístup: *Zdá sa mi, že sa nevieš slušne správať. Tebe by sa ako páčilo, keby ti to niekto robil?*

Varovanie: *Opatrne, dávaj si pozor! Nelez tak vysoko!*

Mučednícke výlevy: *Ty ma privedieš do hrobu! Ja s teba dostanem infarkt!*

Porovnávanie: *Prečo to nerobíš ako tvoj brat? Akú známku dostali spolužiaci?*

Sarkazmus: *To čo máš oblečené? To sa dnes nosí?*

Prorocké vyjadrenia: *Uvidíš, čo z teba vyrastie. Nikto sa s tebou nebude hrať...*

Určite si každý vieme doplniť vlastné výroky, ktoré vyslovujeme, keď chceme, aby deti urobili to, čo si predstavujeme.

A teraz si ukážeme nové spôsoby, ako získať deti pre spoluprácu bez toho, aby sme použili niektorý z predchádzajúcich príkladov:

A. Opísanie toho, čo vidíme, počujeme.

Ide o najjednoduchší prístup - opíšeme, čo vidíme alebo popíšeme daný problém:

*„Na chodbe sa svieti.”
„Tvoj tanier zostal na stole.”
„Topánky sú v strede chodby.”*

Namiesto toho, aby sme sa dlho venovali popisovaniu, aké je dieťa neschopné, sústredíme energiu na popis problému a dieťa sa samé rozhodne, čo urobí. Väčšinou pochopí, čo od neho chceme.

B. Poskytnutie informácie.

*„Pomohlo by mi, keby si prestrel stôl.”
„Ohryzky patria do koša.”*

Keď dospelý poskytne dieťaťu informáciu, samé príde na to, čo má urobiť.

C. Použitie jedného slova.

„Obed.”
„Zuby.”
„Pyžamo.”

Deti nemajú radi dlhé prednášky, vysvetľovanie a monológy dospelých. Niekedy je menej viac, stačí jedno slovo. Namiesto: „Stokrát som ti hovoril...” „Kolkokrát ti mám opakovať...?” postačí jedno slovo, dieťa presne vie, čo znamená.

D. Hovorenie o svojich pocitoch.

„Nepáči sa mi, keď mi skáčeš do reči.”
„Nemám rada, keď sú dvere dokorán otvorené, je mi potom zima.”

Je v poriadku hovoriť deťom o vlastných pocitoch, deti sa tak učia spoznávať emócie a rozumieť im.

E. Napísanie odkazu.

Rodič pripevní na TV list papiera s textom:

*Už som si dnes urobil domáce úlohy?
Naučil som sa na zajtra všetko?*

Deti majú veľmi radi písané odkazy, je to forma komunikácie, ktorá je najbližšia hre.

Môžeme si vyskúšať na nasledujúcich príkladoch, ako by sme použili nové spôsoby komunikácie, aby sme dosiahli spoluprácu dieťaťa.

Situácia

Reakcia rodiča

Dieťa príde domov a nechá v chodbe svietiť svetlo.

- A. Opis
- B. Informácia
- C. jedným slovom
- D. Moje pocity
- E. Odkaz

Dieťa necháva každý večer špinavé oblečenie na zemi pri posteli.

- A. Opis
- B. Informácia
- C. jedným slovom
- D. Moje pocity
- E. Odkaz

Dieťa rozleje mlieko na stole.

- A. Opis
- B. Informácia
- C. jedným slovom
- D. Moje pocity
- E. Odkaz

Situácia

Reakcia rodiča

Dieťa skáče na pohovke a preskakuje na stoličku.

A. Opis

B. Informácia

C. jedným slovom

D. Moje pocity

E. Odkaz

Situácia, ktorá sa nám každodenne opakuje s naším dieťaťom...

A. Opis

B. Informácia

C. jedným slovom

D. Moje pocity

E. Odkaz